

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **E. O.**, zastoupený JUDr. Petrem Ritterem, advokátem se sídlem Riegrova 12, Olomouc, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 5. 2020, č. j. 62 Az 37/2019 – 29,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 5. 2020, č. j. 62 Az 37/2019 – 29, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Včas podanou kasační stížností napadl žalobce rozsudek Krajského soudu v Ostravě (dále jen „*krajský soud*“) ze dne 27. 5. 2020, č. j. 62 Az 37/2019 – 29, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 8. 2019, č. j. OAM-513/ZA-ZA12-ZA05-2018. Tímto rozhodnutím nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění rozhodném pro projednávanou věc.

[2] Při posuzování věci vycházel krajský soud z následujícího skutkového stavu. Dne 14. 6. 2018 požádal žalobce o udělení mezinárodní ochrany v České republice. V rámci podané žádosti a v následném pohovoru uvedl, že byl dne 2. 4. 2018 napaden neznámými muži na dálnici asi 60 km od Baku. K incidentu došlo tak, že ho předjelo nějaké auto, poté zastavil, neboť se domníval, že se jedná o známého. Z předjíždějícího auta

však vystoupili dva muži a znenadání jej udeřili. Z důvodu utrpěných zranění byl hospitalizován v nemocnici a téhož dne byl propuštěn. Po propuštění z nemocnice se u něj projeví bolesti hlavy a začal se bát chodit do práce. Občas se stalo, že mu někdo zavolal z neznámého nebo skrytého čísla. Dvakrát žalobci volal neznámý muž, který mu řekl, ať je chytřejší a neříká víc, než je zapotřebí. Žalobce se domnívá, že byl napaden a bylo mu vyhrožováno, neboť se účastnil protivládních mítinků. V této souvislosti uvedl, že v televizi a na internetu informovali, že lidé, kteří se účastnili mítinků, jsou trestně stíháni na základě falešných obvinění. Dodal, že v současné době není členem žádné politické strany, ale od roku 1995 do roku 2005 byl členem strany AXCP, Strany lidové fronty Ázerbájdžánu. Jelikož vysoká škola nechtěla přijímat studenty, kteří se angažovali v politice, upřednostnil studium a ze strany odešel. V posledních letech se účastnil pouze protivládních mítinků, jeho úlohou bylo navrhovat plakáty a transparenty, jinak byl běžným účastníkem těchto akcí. Posledního mítinku se zúčastnil dne 31. 3. 2018 na stadionu Mehsul v obvodě Jamasal. Nakonec uvedl, že do České republiky přijel kvůli sestře, která žije v Olomouci. Kdyby z vlasti nevycestoval, domnívá se, že by byl dávno po smrti.

[3] Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Konstatoval, že žalovaný se ve svém rozhodnutí přezkoumatelným způsobem vypořádal se všemi podstatnými skutečnostmi a rozhodl v souladu se zákonem. Krajský soud přisvědčil žalovanému, že z vyjádření žalobce vyplývá, že neměl nikdy v minulosti v souvislosti s účastí na mítincích žádné větší problémy a od roku 2005 - kromě účastí na mítincích - nebyl politicky aktivní. Podle krajského soudu nelze nalézt ve skutečnostech zjištěných ve správním řízení nic, co by mohlo vést k závěru, že k napadení žalobce v dubnu 2018 došlo proto, že se účastnil mítinku opozice nebo z důvodu jeho jiných politických aktivit.

[4] Kasační stížnost podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) z důvodu, který lze podřadit pod v § 103 odst. 1 písm. d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Její přijatelnost ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. spatřuje v tom, že se krajský soud nedostatečně zabýval jeho žalobní argumentací. Namítá, že v žalobě podrobně vylíčil své výtky vůči rozhodnutí žalovaného, které se týkaly nesprávného postupu při hodnocení skutkového stavu a absence odůvodnění, proč žalovaný neuvěřil obavám stěžovatele z pronásledování. Krajský soud se vlastnímu právnímu posouzení věnoval pouze v odstavci 14 napadeného rozsudku, v němž jen „*velmi povrchním a povšechným způsobem*“ konstatoval, že žalovaný dostal všem svým povinnostem. Takové odůvodnění rozsudku je nedostačující vzhledem ke složitosti dané problematiky, vytýkaným žalobním bodům a oprávněným zájmům žalobce. Současně tímto postupem krajského soudu bylo stěžovateli upřeno právo na soudní ochranu garantované čl. 36 Listiny základních práv a svobod.

[6] Nad rámec shora uvedeného stěžovatel dodává, že do České republiky mohl odcestovat jen díky snaze celé své rodiny a kontaktům otce. Aby po jeho odcestování ze země původu nebyla jeho manželka perzekuována, musel se s ní rozvést. Manželka stěžovatele také byla nucena z obav o své zdraví opustit na dlouhou dobu jejich společný domov. Nakonec uvádí, že v období mezi jeho napadením neznámými muži a vycestováním do České republiky se musel skrývat a nevycházel na veřejnost.

pokračování

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhuje její odmítnutí, případně zamítnutí. Odkazuje přitom na správní spis, svoje rozhodnutí, na vyjádření k žalobě a napadený rozsudek. Je přesvědčen, že se krajský soud zabýval daným případem dostatečně a vypořádal všechny žalobní námitky.

[8] Nejvyšší správní soud dále hodnotil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102, věta první s. ř. s.), proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu 102 s. ř. s. přípustná a stěžovatel je řádně zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[9] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve věcech mezinárodní ochrany v souladu s § 104a s. ř. s. zabývá nejprve otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“.

[10] Podle tohoto usnesení je přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad práva a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

[11] Nejvyšší správní soud v usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 vymezil několik typových okruhů právních otázek, u kterých se může jednat o přijatelnou kasační stížnost. Zde uvedl, že o přijatelnou kasační stížnost se mimo jiné jedná tehdy, jestliže je v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[12] V projednávané věci spatřuje stěžovatel přesah vlastních zájmů v tom, že se krajský soud nedostatečně vypořádal s jeho žalobní argumentací, v níž podrobně formuloval námitky proti rozhodnutí žalovaného. Napadený rozsudek je proto nepřezkoumatelný, čímž bylo stěžovateli upřeno ústavně garantované právo na soudní ochranu.

[13] Nejvyšší správní soud shledal, že krajský soud se vskutku dopustil zásadního pochybení, jež mohlo zasáhnout do hmotněprávního postavení stěžovatele (v podrobnostech viz níže), kasační stížnost je tedy přijatelná (viz odstavec [11] shora). Jak bude rozebráno v následujících odstavcích tohoto rozsudku, krajský soud vůbec nevypořádal několik žalobních námitek, jejichž zodpovězení může být rozhodné pro posouzení důvodnosti žaloby stěžovatele.

[14] Nejvyšší správní soud proto přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[15] Kasační stížnost je důvodná.

[16] Stěžovatel namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku. Tvrdí, že v žalobě podrobně vylíčil své výtky vůči rozhodnutí žalovaného, které se týkaly nesprávného postupu při hodnocení skutkového stavu a absence odůvodnění, proč žalovaný neuvěřil jeho obavám z pronásledování; krajský soud však na tyto žalobní body dostatečně nereagoval.

[17] Kasační soud z žaloby ověřil, že stěžovatel vytýkal žalovanému, že nedostál povinnosti náležitě se zabývat tvrzením o jeho napadení v dubnu roku 2018 ve vztahu k existenci odůvodněné obavy z pronásledování. Namítal, že kromě své výpovědi neměl jiný způsob, jak prokázat obavu z pronásledování. V této souvislosti připomněl, že žalovaný jeho výpověď neoznačil za nevěrohodnou a nevyvrátil jeho tvrzení o napadení neznámými muži. Proto bylo povinností žalovaného vycházet z informací, které mu stěžovatel poskytl během pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu, a porovnat je se situací v Ázerbájdžánské republice. Tuto námitku opřel o judikaturu Nejvyššího správního soudu (například rozsudek ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 Azs 227/2017 – 33), která se touto otázkou zabývala. Tvrdil také, že žalovaný nezdůvodnil, proč dospěl k závěru, že stěžovatel již nebude pronásledován a že jeho zbití neznámými osobami nesouvisí s jeho politickými aktivitami v zemi původu. V této souvislosti odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 – 57, a ze dne 17. 4. 2019, č. j. 6 Azs 331/2018 – 34. Z nich vyplývá, že ze samotné skutečnosti, že žadatel o mezinárodní ochranu byl pouze sympatizantem opoziční politické strany (nikoli jejím členem) a nevystupoval na veřejnosti, nelze automaticky dovozovat, že dostatečně neprojevil svůj politický názor, aby mohl mít odůvodněný strach z pronásledování. To platí tím spíše, pokud se jedná o zemi, v níž pouhá účast na opozičních demonstracích je obvykle spojena s perzekucí ze strany orgánů státní moci. Stěžovatel v žalobě nakonec poukázal na to, že o perzekuci politických aktivistů v Ázerbájdžánské republice hovoří například zpráva Freedom House ze dne 4. 2. 2019 či zpráva Human Right Watch ze dne 17. 1. 2019.

[18] Krajský soud na výše uvedenou žalobní argumentaci v napadeném rozsudku **vůbec nereagoval**. K žalobním bodům se stručně a velmi obecně vyjádřil toliko v jediném odstavci (v odstavci 14 napadeného rozsudku). Zde obsažené závěry krajského soudu však neobsahují (ani v implicitní formě) odpověď na několik stěžovatelových námitek.

[19] První z nich je tvrzení stěžovatele, že neměl jinou možnost - kromě své výpovědi - jak prokázat, že byl napaden právě kvůli svým politickým aktivitám (v podrobnostech viz odstavec [17] shora). Krajský soud v reakci na tuto námitku jen zopakoval závěr žalovaného, že ve správním řízení nevyplývalo nic, co by nasvědčovalo tomu, že k napadení stěžovatele v dubnu 2018 došlo kvůli jeho účasti na mítinku opozice nebo z důvodu jeho jiných politických aktivit. **Vlastní hodnocení žalobní námitky krajský**

pokračování

soud vůbec neuvedl. Proto z obecně formulovaných závěrů krajského soudu není zřejmé, jak nahlížel na podrobně rozvedenou argumentaci stěžovatele, podpořenou konkrétními odkazy na judikaturu Nejvyššího správního soudu k otázce, jak má žadatel o mezinárodní ochranu prokazovat své obavy z pronásledování v zemi původu.

[20] Dále se krajský soud nezabýval žalobní námitkou, že stěžovatel nemusel plnit zásadní úlohu v opozičním hnutí, aby mohl mít odůvodněný strach z pronásledování. V této souvislosti stěžovatel v žalobě odkázal na konkrétní rozsudky Nejvyššího správního soudu a aktuální zprávy o bezpečnostní situaci v Ázerbájdžánské republice (v podrobnostech viz odstavec [17] shora). Jestliže krajský soud jen stroze konstatoval, že odůvodněné obavy stěžovatele z pronásledování nebyly ve správním řízení prokázány, neboť jeho opoziční aktivity nebyly nijak zásadní, je patrné, že tuto žalobní argumentaci stěžovatele opomenul, respektive ani zde není zřejmé, jak na ni nahlížel.

[21] Nejvyšší správní soud proto souhlasí se stěžovatelem, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný, neboť z něj není patrné, jak se krajský soud vypořádal s jeho žalobními námitkami, jejichž zodpovězení může být rozhodné pro posouzení důvodnosti žaloby stěžovatele (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 – 52). Pokud žalovaný dovodil, že ve správním řízení nebylo zjištěno nic, co by mohlo vést k závěru, že k napadení žalobce v dubnu 2018 došlo kvůli jeho účasti na mítinku opozice nebo z důvodu jeho jiných politických aktivit, a stěžovatel se tyto závěry snažil vyvrátit konkrétními argumenty (v podrobnostech viz odstavec [17] shora), bylo povinností krajského soudu na ně reagovat. Obecné a velice stručné závěry krajského soudu, které jsou obsaženy v odstavci 14 napadeného rozsudku, nejsou dostatečné, neboť z nich není patrná ani implicitní odpověď na žalobní argumenty stěžovatele. Jinak řečeno, krajský soud proti tvrzením stěžovatele nepostavil právní názor, v jehož konkurenci námitky jako celek neobstojí (srovnej rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012 - 45, či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016 - 64).

[22] Nejvyšší správní soud proto rozsudek krajského soudu pro jeho nepřezkoumatelnost zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1, věta první s. ř. s.). V něm bude krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[23] Povinností krajského soudu bude vypořádat žalobní námitky stěžovatele (viz odstavec [17] tohoto rozsudku), tedy vysvětlit, z jakých důvodů jim přisvědčuje, či nikoli. Pokud se ztotožní se žalovaným, je třeba vyložit, proč tak učinil (tedy přidat k posouzení žalovaného alespoň vlastní krátké hodnocení či odkazy na judikaturu, která je s těmito závěry v souladu).

[24] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 29. března 2021

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu